

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne o Republice Czeskiej	3
1.1.	Informacje geograficzne	3
1.2.	Cechy charakterystyczne Republiki Czeskiej	3
1.3.	Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	3
1.4.	Telefony alarmowe i informacyjne	4
1.5.	Adresy polskich placówek dyplomatycznych	4
1.6.	Adres informacyjnej strony internetowej o Republice Czeskiej w języku angielskim	4
1.7.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	4
2.	Praca w Republice Czeskiej	5
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Republice Czeskiej	5
2.1.1.	Zasady dostępu obywateli Polski do czeskiego rynku pracy	5
2.1.2.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Republice Czeskiej	5
2.1.3.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	6
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Republice Czeskiej	6
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	6
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	6
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	7
2.2.4.	Prasa	7
2.2.5.	Inne sposoby poszukiwania pracy	7
2.2.6.	Ubieganie się o pracę	8
2.3.	Warunki pracy	9
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	9
2.3.2.	Czas pracy	9
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	9
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	10
2.4.	Podatki	10
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	10
2.4.2.	Podatek VAT	10
2.4.3.	Inne podatki i opłaty lokalne	10
2.5.	Zabezpieczenie społeczne	10
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	10
2.5.1.1.	Emerytura	11

2.5.1.2. Świadczenia na wypadek choroby	12
2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa	13
2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	14
2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	14
2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	15
2.5.2.1. Świadczenia rodzinne	15
2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia	16
2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	17
3. Warunki życia	17
3.1. Zakwaterowanie	17
3.2. Prawo jazdy	18
3.3. System edukacji	19
3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	19
3.5. Kursy języka narodowego	20
3.6. System opieki zdrowotnej	21
3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych	21
3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne	21
3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych	22
3.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	23

1. Informacje ogólne o Republice Czeskiej

1.1. Informacje geograficzne

Republika Czeska (*Česká republika (ČR)*) to państwo położone w Europie Środkowej. Jako samodzielne państwo powstała 1 stycznia 1993 r. Korzenie historyczne państwowości czeskiej sięgają aż do V wieku naszej ery. Graniczy od zachodu z Niemcami, od południa z Austrią, od wschodu ze Słowacją i od północy z Polską. Zajmuje powierzchnię 78326 km².

Republika Czeska leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego z roczną sumą opadów 600 mm (w górach do 2000). Średnia temperatura w lipcu na terenach nizinnych wynosi 20° C, w Pradze 19,5°C, a w górach 8–11°C. Średnia temperatura w styczniu wynosi na terenach nizinnych od –1° C do –2°C, a w górach od –5°C do –7°C.

1.2. Cechy charakterystyczne Republiki Czeskiej

Czeski model demokracji parlamentarnej opiera się na podziale władzy i silnej pozycji prezydenta mającego prawo weta w sprawach ustawodawczych i gwarancję uczestnictwa w finalizowaniu umów międzynarodowych. Prezydent wybierany jest przez parlament na 5 lat, maksymalnie na dwie kadencje. Od 7 marca 2003 r. funkcję prezydenta Republiki Czeskiej pełni Václav Klaus. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament: Izba Deputowanych (niższa) składająca się z 200 posłów i Senat liczący 81 członków. Kadencja Izby Poselskiej trwa 4 lata, natomiast Senatu – 6 lat, w tym co dwa lata jest odnawiana 1/3 jego składu. Władzę wykonawczą stanowi rząd z premierem na czele. Premier powoływany jest przez prezydenta i odpowiedzialny przed Izłą Poselską.

Największym miastem oraz stolicą jest Praga (*PRAHA* – 1,2 mln mieszkańców). Znana jest również pod dwiema innymi nazwami – jako miasto setek wież lub po prostu jako Złota Praga. Inne większe miasta: Brno (368 tys., 2007), Ostrawa (308 tys., 2007), Pilzno (163 tys., 2007), Olomuniec (100 tys., 2007), Liberec (99 tys., 2007), Hradec Kralove (94 tys., 2007).

Państwo podzielone jest na 13 województw (kraj) i miasto stołeczne Praga: (Jihocesky (Południowoczeski), Jihomoravsky (Południowomorawski), Karlovarsky, Kralovehradecky, Liberecky, Moravskoslezsky (Morawsko-Śląski), Olomoucky, Pardubicky, Plzensky (Pilzneński), Praha, Stredocesky (Środkowoczeski), Ustecky, Vysocina, Zlinsky). Od 1 stycznia 2003 powiaty nie są już jednostką podziału administracyjnego Czech - w ich miejsce powołano gminy z rozszerzonymi uprawnieniami.

Czechy zamieszkuje 10,2 miliona obywateli. Czesi stanowią 81,2% populacji. Następni są Morawianie, stanowią 13,2%, Słowacy 3,1% i 2,5% – Niemcy, Polacy, Cyganie i Węgrzy. Najwięcej mieszkańców Republiki Czeskiej (65%) wyznaje chrześcijaństwo. Inne religie to protestantyzm i judaizm. Oficjalnym językiem Republiki Czeskiej jest język czeski.

Walutą obowiązującą w Republice Czeskiej jest Korona (Kč) dzieląca się na 100 halerzy.

<http://www.turistik.cz/>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Czechy>

<http://www.czso.cz>

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

Święta państwowe w Republice Czeskiej

- 1 stycznia – Powstanie Państwa Czeskiego i Nowy Rok
- Wielkanoc – (święto ruchome)
- 1 maja – Święto Pracy – obecnie jest to dzień wolny od pracy
- 8 maja – Dzień Zwycięstwa – jeszcze kilka lat temu obchodzone 9 maja
- 5 lipca – Dzień Apostołów Słowiańskich Cyryla i Metodego – Dzień Apostołów Słowiańskich i rocznica przyjęcia przez Republikę Czeską chrztu z rąk misjonarzy Cyryla i Metodego, przysłanych z Bizancjum (863 r.)
- 6 lipca – rocznica śmierci Jana Husa – jest to dzień upamiętniający śmierć Jana Husa na stosie w Konstancji
- 28 września – dzień św. Wacława – święto ku czci patrona Czech
- 28 października – dzień Odzyskania Niepodległości – jest to odpowiednik polskiego Święta Niepodległości
- 17 listopada – dzień walki o wolność i demokrację – jest to rocznica studenckiej manifestacji w 1989 r., która zapoczątkowała aksamitną rewolucję, ostatecznie podważając ustroj komunistyczny
- 24–26 grudnia – Wigilia i Boże Narodzenie

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

150 – straż pożarna

155 – pogotowie ratunkowe

156 – straż miejska

158 – policja

123, 124, 1054 – pomoc drogowa

112 – zintegrowany system pomocy

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP

ul. Valdstejnská 8

11801 Praha 1

tel. (00420) 257 099 500

fax. (00420) 257 530 399

e-mail: ambrpczechy@mbox.vol.cz

<http://www.prague.polemb.net/>

Ambasada RP w Pradze

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

Loretánské nám. 109/3

Praha 1 - Hradčany 118 00

tel.: +420 271 732 342
fax: +420 272 735 442
e-mail: weh@weh.cz
<http://praha.trade.gov.pl/pl/>

Konsulat Generalny RP w Ostrawie

ul. Blahoslavova 4
70100 Ostrawa
tel. (00420) 596 118 074 , fax. (00420) 596 118 073,
e-mail: KonsulatRP.Ostrava@iol.cz
www.ostrawakg.polemb.net

Konsulat RP w Brnie

ul. Kolište 13
602 00 Brno
Tel/Faks: (00-420) 545 534 268
e-mail: konsulatbrno@wp.pl
www.msz.gov.pl/index.php?placowka_id=36&portlet=bazy%2Fplacowki
www.prague.polemb.net

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Republice Czeskiej w języku angielskim

<http://www.czech.cz>

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.eures.europa.eu>

<http://przewodnik.onet.pl>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Czechy>

<http://www.travel.cz>

<http://czech-tourism.com> - informacje turystyczne na temat Czech

<http://www.czech-tourinfo.cz> - informacje turystyczne na temat Czech

<http://www.cd rail.cz> - czeskie koleje

<http://www.csa.cz> - czeskie linie lotnicze

<http://www.praguepost.cz>

<http://www.msz.gov.pl> - Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/19005 - portal administracji publicznej

2. Praca w Republice Czeskiej

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Republice Czeskiej

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do czeskiego rynku pracy

Obywatele polscy mają prawo poszukiwania pracy na terenie Republiki Czeskiej; przysługuje im również możliwość korzystania z usług i ofert czeskich urzędów pracy. Jedynym wymogiem stawianym obywatelom polskim zamierzającym w Republice Czeskiej poszukiwać pracy jest potwierdzenie posiadania odpowiednich środków utrzymania. Pracodawca jest zobowiązany poinformować Urząd Pracy o fakcie podjęcia zatrudnienia przez obywatela UE. Osoby zamierzające pozostać dłużej, niż 30 dni na terenie Republiki Czeskiej powinny zarejestrować miejsce swojego pobytu w jednostce Policji ds. Cudzoziemców i Pogranicza.

Aby móc pracować w Republice Czeskiej, obywatel polski nie musi posiadać zezwolenia na pracę.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Republice Czeskiej

Działalność gospodarczą może prowadzić osoba fizyczna lub prawna, jeżeli spełni warunki określone w ustawie o działalności gospodarczej (Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání).

Działalność gospodarczą można prowadzić także w formie spółek prawa handlowego:

- spółka jawna (veřejná obchodní společnost – v.o.s.),
- spółka komandytowa (komanditní společnost – k.s.),
- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (společnost s ručením omezeným – s.r.o.),
- spółka akcyjna (akciová společnost – a.s.),

Działalność gospodarczą w formie spółek prawa handlowego reguluje Kodeks handlowy (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník).

Aby rozpocząć własną działalność na terenie Czech, trzeba spełniać następujące warunki:

- być pełnoletnim,
- posiadać zdolność do czynności prawnych,
- być niekaralnym,
- posiadać zaświadczenie urzędu skarbowego, że dana osoba fizyczna nie zalega z płatnościami należnych zobowiązań podatkowych i właściwego organu ubezpieczenia społecznego, że nie zalega w opłatach na ubezpieczenie zdrowotne i socjalne (o ile prowadziła działalność gospodarczą na terenie Czech),
- a w szczególnych przypadkach trzeba udokumentować posiadanie specjalistycznego wykształcenia oraz dodatkowych uprawnień, jeśli wymaga tego ustawa o przedsiębiorczości lub inne szczególne przepisy prawne.

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez cudzoziemców

Osoby fizyczne i prawne spoza Republiki Czeskiej mogą prowadzić działalność gospodarczą na terenie Czech na takich samych warunkach jak obywatele czescy. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez cudzoziemców w Republice Czeskiej reguluje § 46 Ustawy o działalności gospodarczej (Ustawa Nr 455/1991 z dnia 2 października 1991 r. z późniejszymi zmianami). Zgodnie z tą ustawą i jej postanowieniami osoba fizyczna, aby rozpocząć działalność gospodarczą,

musi przedstawić: wypisy z Rejestru Karnego z macierzystego kraju, którego osoba jest obywatelem oraz z kraju, w którym przebywała w ciągu ostatnich 3 lat ponad trzy miesiące..

Rejestracja firmy w rejestrze czeskim

Cudzoziemiec, który zakłada na terytorium Czech przedsiębiorstwo składa zgłoszenie w Urzędzie Rejestracji Przedsiębiorców (Živnostenský úřad). Od 1 lipca 2008 zgłoszenie można dokonać w jakimkolwiek gminnym urzędzie ds. działalności gospodarczej na całym terytorium RCz.

Jeżeli zgłaszający spełni wszystkie warunki określone przez prawo, urząd wpisuje przedsiębiorcę do rejestru i wydaje wypis z rejestru w ciągu 5 dni od daty złożenia wniosku.

Osoba fizyczna wraz ze zgłoszeniem działalności gospodarczej lub wnioskiem o koncesję do urzędu ds. działalności gospodarczej może również:

- złożyć wniosek o rejestrację w celach podatkowych,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia emerytalnego,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia chorobowego,
- złożyć wniosek w sprawie ubezpieczenia zdrowotnego,
- zgłosić prowadzenie samodzielnej działalności naukowej,
- zgłosić utworzenie miejsca pracy.

Osoba prawna wraz ze zgłoszeniem działalności gospodarczej lub wnioskiem o koncesję do urzędu ds. działalności gospodarczej może również:

- złożyć wniosek o rejestrację w celach podatkowych,
- zgłosić utworzenie miejsca pracy.

www.zivnostenskyurad.cz/ - urzędy ds. działalności gospodarczej

www.justice.cz - Ministerstwo Sprawiedliwości – Rejestr spółek handlowych

www.mpo.cz - Ministerstwo Przemysłu i Handlu

www.form.cz/ - formularze urzędowe

Przydzielenie numeru statystycznego (IČO) – odpowiednika polskiego REGON-u.

Każda firma działająca na terenie Republiki Czeskiej musi być zarejestrowana przez Urząd Statystyczny. Wniosek o rejestrację przedkłada się odpowiedniemu krajowemu urzędowi statystycznemu (odpowiednik polskiego wojewódzkiego) – zgodnie z adresem siedziby firmy.

Wykaz urzędów przydzielających nr IČO:

www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pracoviste_csu_ktera_prideluji_ico_v_regionech

Rejestracja w Urzędzie Finansowym (Skarbowym)

Po rozpoczęciu działalności gospodarczej firma powinna zgłosić ten fakt w urzędzie finansowym właściwym dla siedziby firmy na terytorium Republiki Czeskiej.

Urząd finansowy na podstawie wniosku firmy przydzieli jej nr identyfikacji podatkowej DIČ (daňové identifikační číslo – odpowiednik polskiego NIP)

Wykaz urzędów skarbowych:

www.statnisprava.cz/ebe/adresar.nsf/i/financniurady

2.1.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.mpsv.cz> – Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych

http://pietrowicewielkie.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=204&Itemid=116

<http://praha.trade.gov.pl> – Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zivnost/> - tekst ustawy

<http://www.profit.cz/> - tygodnik dla prowadzących działalność gospodarczą

<http://www.czso.cz> – Czeski Urząd Statystyczny

<http://www.mpo.cz/> - Ministerstwo Przemysłu i Handlu

<http://www.rzp.cz/> - Rejestr działalności gospodarczej

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Republice Czeskiej

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Usługi publicznych służb zatrudnienia oferowane są bezpłatnie i obejmują szerokie spektrum, począwszy od wyboru zawodu, poprzez przekwalifikowanie, oferty pracy po doradztwo zawodowe. W Republice Czeskiej funkcjonuje 77 urzędów pracy, w tym 14 na poziomie regionalnym plus Praga, w których zatrudnieni są doradcy EURES.

<http://portal.mpsv.cz/>

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=kategorie&kod=0160

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES) są siecią współpracy, której celem jest ułatwianie swobodnego przemieszczania się w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W systemie EURES umieszczane są oferty pracy oraz aktualizowane informacje na temat warunków życia i pracy w każdym z krajów członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W krajach EOG pracuje ponad 700 specjalnie wyszkolonych doradców. Ich rola polega na promowaniu mobilności zawodowej w obrębie Europy. Nazywani są doradcami EURES i są wyspecjalizowani w zagadnieniach związanych z zatrudnieniem w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Z doradcami EURES można się skontaktować poprzez urząd pracy lub poprzez stronę internetową EURES: www.eures.europa.eu.

Z doradcami można się kontaktować:

- telefonicznie,
- e-mailem,
- osobiście.

Wykaz doradców EURES w Republice Czeskiej:

<http://portal.mpsv.cz/eures/kontakty>

<http://www.eures.europa.eu> (menu: doradcy EURES).

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Rekrutacją pracowników zajmują się także prywatne agencje pośrednictwa pracy. Każda z nich musi posiadać licencję Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych. Usługa pośrednictwa pracy dla osób fizycznych jest bezpłatna.

Wyszukiwarka agencji zatrudnienia posiadających certyfikaty do prowadzenia pośrednictwa pracy znajduje się na stronie:

http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/zpr_prace

2.2.4. Prasa

Wśród dzienników najwyższe nakłady mają:

- „Mlada Fronta Dnes (nakład 425,000)” <http://www.idnes.cz>
- „Pravo” (nakład 260,000) <http://pravo.novinky.cz>
- „Lidove noviny” (nakład 80,000) <http://www.lidovky.cz>
- „Hospodarske noviny” (nakład 125,000) <http://hn.ihned.cz>
- „Blesk” (nakład 300,000) <http://www.blesk.cz>
- „ČeskéNoviny” <http://www.ceskenoviny.cz>

Popularne czasopisma w Republice Czeskiej:

- „Kvety” <http://www.tydenikkvety.cz>
- „Reflex” <http://www.reflex.cz>
- „Tyden” <http://www.tyden.cz>

Oferty pracy publikowane są w prasie codziennej w dodatkach lub specjalnych działach. Należy mieć na uwadze, że ogłoszenia o pracę w czeskiej prasie są najczęściej w języku czeskim

Inne :

„Job Master” (tygodnik dla poszukujących pracy) – <http://www.jobmaster.cz>

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Internetowe portale z ofertami pracy:

<http://www.prace.cz>

<http://www.jobs.cz>

<http://www.hotjobs.cz>

<http://inzerce.idnes.cz>

<http://prace.annonce.cz>

<http://www.cvonline.cz>

<http://www.joblist.cz>

<http://az.co.cz/prace>

<http://www.nabidky-prace.cz>

<http://www.vypracujse.cz>

<http://www.pracevcr.cz>

<http://kariera.ihned.cz/>

2.2.6. Ubieganie się o pracę

Žyciorys (CV)

Žyciorys powinien mieć najlepiej jedną stronę, wyjątkowo dwie, žyciorys składający się z większej ilości stron może nie być czytany. Najlepiej, żeby žyciorys odpowiadał zapotrzebowaniu pracodawcy i skupiał się na cechach ważnych dla danego pracodawcy. Žyciorys powinien być praktyczny i składać się z:

- danych osobowych (w których ważne jest podanie nr telefonu lub adresu e-mail),
- wykształcenia,
- doświadczenia zawodowego (nazwy pracodawców oraz stanowiska pracy),
- umiejętności.

Žyciorys powinien być napisany czytelnie najlepiej na komputerze, czcionką Arial, Arial Narrow lub Times. Jeżeli žyciorys będzie przesyłany drogą elektroniczną, należy go zapisać tak aby można go było otworzyć bez problemów. Imię i nazwisko powinno być napisane czcionką o rozmiarze 16, adres z numerem telefonu 12, nagłówki 14, a tekst 11 lub 12. Jeżeli jakieś części mają być wyróżnione, należy użyć kursywy lub pogrubienia. Žyciorys wysyłany pocztą, aby wyglądał profesjonalnie, powinien być sporządzony na papierze dobrej jakości. Jeśli žyciorys będzie sporządzony na papierze ozdobnym, dobrze jest dołączyć kopię na białym papierze, gdyż ozdobny często nie daje się kopiować na kserokopiarce. Fotografie dołączone do žyciorysu powinny mieć format używany np. w paszporcie. Do žyciorysu nie należy dołączać żadnych kopii dyplomów lub świadectw.

Szczegóły dotyczące dokumentów aplikacyjnych m.in. na stronie:

www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_041109.793188.html

Wzór žyciorysu: www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_041109.793193.html

Swoje CV można zamieścić na wielu stronach internetowych m.in.:

- <http://www.prace.cz/>
- <http://www.start.cz/index.php?pid=308&lang=cz>

2.2.7. Staże i praktyki w Republice Czeskiej

Poszukując możliwości odbycia staży lub praktyk zawodowych w Republice Czeskiej można skorzystać z kilku ścieżek:

1. Bezpośredni kontakt z pracodawcami czeskimi. Można przykładowo skorzystać z zestawienia 100 największych przedsiębiorstw Republiki Czeskiej www.ct100.cz lub skontaktować się z polską firmą, która posiada swoje przedstawicielstwo w Republice Czeskiej. W tym przypadku należy przesłać do wybranego pracodawcy swoje CV wraz z pismem, w którym określimy, czego chcielibyśmy się nauczyć oraz z listę osób, które mogą udzielić referencji.
2. Kontakt z IAESTE - The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience. IAESTE jest to organizacja działająca w ponad 90 krajach całego świata, niezależna, apolityczna, non-profit współpracująca z UNESCO, ONZ, EU oraz wieloma organizacjami edukacyjnymi. Główną dziedziną działalności IAESTE jest wysyłanie studentów na zagraniczne praktyki zawodowe <http://www.iaeste.pl/ref1/index.php>.
3. Kontakt się z AIESEC w Polsce. AIESEC jest międzynarodową organizacją studencką, która umożliwia młodym ludziom odkrycie własnego potencjału. AIESEC promuje Program Rozwoju, w ramach którego członkowie Organizacji mają możliwość sprawdzenia się w tworzeniu oraz prowadzeniu projektów a także mogą zdobyć doświadczenie na praktyce w jednym z około 100 krajów świata - www.aiesec.pl.
4. Praktyki w ramach Programu Leonardo da Vinci. Program ten dotyczy potrzeb dydaktycznych osób korzystających ze szkolenia i kształcenia zawodowego, a także potrzeb instytucji i organizacji zapewniających bądź ułatwiających kształcenie i szkolenie w tym zakresie. Program jest częścią nowego programu "Uczenie się przez całe życie", w ramach którego wspierane są projekty i działania sprzyjające wymianie, współpracy i mobilności pomiędzy systemami edukacji i szkoleń w obrębie UE - www.leonardo.org.pl.
5. Kontakt z Narodowym Funduszem Edukacji w Republice Czeskiej (Národní vzdělávací fond). Fundusz ten wspiera działania komisji Europejskiej w Republice Czeskiej w obszarze rozwoju zasobów ludzkich, zatrudnienia, kształcenia i integracji społecznej. NVF koordynuje realizację różnych programów europejskich na terenie republiki czeskiej m.in Leonardo da Vinci, lub PLOTEUS (PLOTEUS ma na celu pomoc studentom, osobom poszukującym pracy, pracownikom, rodzicom, doradcom zawodowym oraz nauczycielom w znalezieniu informacji na temat możliwości kształcenia w Europie - <http://ec.europa.eu/ploteus>).
6. Kontakt z osobami odpowiedzialnymi albo właściwymi działami w szkole lub na uczelni zajmującymi się stażami i praktykami zagranicznymi. W tym celu należy pozyskać z odpowiedniego działu szkoły/uczelni informacje, kiedy będzie przeprowadzona rekrutacja. Zapisać się na listę kandydatów, a następnie zgłosić się na spotkanie informacyjne oraz rekrutację. Staże i praktyki zagraniczne finansowane są z różnych źródeł m.in. ze środków unijnych. Studenci/uczniowie otrzymują środki na podróże i zakwaterowanie, wyżywienie i ubezpieczenie (w zależności od programu).

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Czeski Kodeks Pracy przewiduje umowy na czas nieokreślony, na czas określony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy. Umowa o pracę powinna zostać sporządzona na piśmie. Umowa powinna zawierać trzy zasadnicze punkty:

- rodzaj wykonywanej pracy,
- miejsce pracy,
- dzień przystąpienia do pracy.

Pracodawca może zawrzeć w umowie o pracę i inne warunki:

- zakaz konkurencji,
- karę za złamanie zakazu konkurencji,
- czas trwania stosunku pracy (chyba że jest na czas nieokreślony),
- okres próbny (maksymalnie trzy miesiące),
- możliwość wysyłania na delegacje.

Ponadto pracodawca musi pisemnie poinformować pracownika o jego obowiązkach i prawach najpóźniej miesiąc od rozpoczęcia pracy.

Informacje na stronach:

www.tiscali.cz/jobs/jobs_center_020308.436344.html

www.pravnik.cz/art/article.php?id=111

2.3.2. Czas pracy

Maksymalny czas pracy w tygodniu wynosi 40 godzin, który podzielony jest na 5 dni z 8 godzinnym dziennym czasem pracy. W Republice Czeskiej nie wlicza się do czasu pracy przerwy obiadowej. Osoby które nie ukończyły 16 lat nie mogą pracować więcej niż 30 godzin tygodniowo. W przypadku stanowisk o nieregularnym czasie pracy maksymalna różnica pomiędzy długością pracy w tygodniu nie powinna przekraczać trzech godzin. Czas pracy w tym przypadku w ciągu jednej zmiany nie powinien przekroczyć dziewięciu godzin. Średni czas pracy przypadający w czterotygodniowym okresie rozliczeniowym nie powinien przekroczyć limitu ustalonego dla tygodniowego czasu pracy (40 lub 37,5 godz. w zależności od rodzaju wykonywanej pracy). Przepisy prawa dopuszczają inny rozkład czasu pracy, który związany jest z rodzajem wykonywanej pracy. Odmienny czas pracy może być stosowany w przedsiębiorstwach, w których ze względu na technologię produkcji prace nie mogą być wstrzymane (kopalnie, huty).

Więcej informacji m.in. na stronie:

www.vyplata.cz/vyplatamzdy/pracovnidoba.php

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakprace/cast2h3.aspx>

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wymiar urlopu wypoczynkowego wynosi od 4 do 8 tygodni – zależy od wykonywanego zawodu. W przypadku, gdy pracownik nie przepracował pełnego roku urlop należy się proporcjonalnie 1/12 za każdy miesiąc.

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/cast9h2.aspx>

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Najniższe wynagrodzenie od 1 stycznia 2007 roku wynosi 8 000 KCZ miesięcznie lub 48,10 KCZ za godzinę. Niższe wynagrodzenie otrzymywać mogą osoby poniżej 21 roku życia, rozpoczynające pierwszą pracę lub inwalidzi, wysokość minimalnych stawek w tych przypadkach określona jest przepisami prawa.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w Republice Czeskiej na koniec I kwartału 2008 wynosiło 22 531 CZK (koron czeskich), co stanowi ok. 3000 PLN. Najwyższe wynagrodzenia otrzymuje się w okolicach Pragi, Centralnej Bohemii oraz Pilzna – przypadają one menedżerom, dyrektorom,

pracownikom naukowym, architektom oraz prawnikom. Najniższe zarobki otrzymują pracownicy niewykwalifikowani oraz robotnicy.

www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-pmz
www.czso.cz/csu/csu.nsf/ainformace/7459003968A9

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Od 1 stycznia 2008 r. w Republice Czeskiej obowiązuje jedna stawka podatku od osób fizycznych i wynosi:

- 15 %
- od roku 2009 będzie obniżona do 12,5 %

2.4.2. Podatek VAT

Podatek VAT w Republice Czeskiej nosi nazwę „DAN Z PŘIDANÉ HODNOTY” i opisywany jest skrótem DPH. Podatek ten został ustanowiony w 1993 r. a jego stawka podstawowa wynosi 19%. Istnieje jeszcze stawka 9% ograniczona do określonych produktów i usług (art. spożywcze, leki, książki, art. dziecięce).

<http://www.mesec.cz/texty/dan-z-pridane-hodnoty/>
<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/dan-z-pridane-hodnoty/1001635/>

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

- podatek akcyzowy (konsumpcyjny) od win, alkoholi, papierosów
- podatek od dochodu osób prawnych
- podatki majątkowe (od nieruchomości, drogowy, spadkowy, od darowizn)
- podatki lokalne

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

System zabezpieczenia społecznego w Republice Czeskiej realizowany jest poprzez wypłatę zasiłków oraz świadczenie różnego rodzaju usług. System ten opiera się na trzech filarach:

1) obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (płacone ze składek i podatków):

- a) ubezpieczenia i zasiłki:
 - zdrowotne:
 - zasiłek chorobowy
 - zasiłek opiekuńczy
 - dodatek dla kobiet w ciąży i macierzyński
 - zasiłek macierzyński
 - emerytalne:

- emerytura
- renta inwalidzka
- renta rodzinna
- dodatki związane z polityką zatrudnienia (zasilek dla bezrobotnych)

b) z dochodu podlegającego opodatkowaniu wpłaty na system uzyskiwane są od:

- organizacji zatrudniających pow. 25 pracowników
- pracowników
- samozatrudnionych
- osób dobrowolnie opłacających składki

2) państwowe wsparcie socjalne – rodzaje zasiłków:

- a) zasiłek na dziecko
- b) zasiłek socjalny
- c) dodatek mieszkaniowy
- d) dodatek transportowy
- e) dodatek rodzicielski (na dziecko)
- f) dodatek porodowy
- g) zasiłek pogrzebowy
- h) zasiłek dla rodzin zastępczych
- i) dodatek opiekuńczy

3) pomoc socjalna i usługi socjalne.

<http://www.mpsv.cz> - Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych

<http://www.cssz.cz> – Czeski Zarząd Zabezpieczenia Socjalnego

<http://ec.europa.eu> – portal Komisji Europejskiej

2.5.1.1. Emerytura

System emerytalny w Republice Czeskiej składa się z trzech filarów. Pierwszy, publiczny i obowiązkowy, zawiera w istocie dwa elementy. Każda emerytura składa się z: zryczałtowanego świadczenia w wysokości takiej samej dla wszystkich emerytów oraz dodatku finansowanego ze składek ubezpieczonego uzależnionego od wysokości zarobków oraz stażu ubezpieczeniowego. Do stażu ubezpieczeniowego wlicza się okres bezrobocia, studiów, a także urlop wychowawczy. Indeksacja świadczeń uzależniona jest od wysokości zarobków. Czeski system emerytalny ma charakter redystrybucyjny, a więc bieżące składki ubezpieczonych przeznaczane są na wypłatę bieżących emerytur; uzupełniający charakter mają środki przekazywane przez budżet państwa. Dopuszcza się dobrowolne ubezpieczenie osób niezatrudnionych lub studentów. Wiek emerytalny to dla mężczyzn 60 - 63 lata, a dla kobiet 53 - 63 lata. Wymagany okres ubezpieczenia wynosi co najmniej 25 lat.

Filar drugi, prywatny i dobrowolny, ma formę funduszy emerytalnych (w Republice Czeskiej działa ich 25) wypłacających uzupełniające świadczenia emerytalne. Poza nadzorem nad tymi funduszami, państwo bierze udział również w odprowadzaniu części składek do tych funduszy.

Trzeci filar charakteryzuje się całkowicie dobrowolnym składkowaniem i zawiera indywidualne oszczędności w formie ubezpieczenia na życie; ten element czeskiego systemu emerytalnego ma charakter czysto kapitałowy.

www.cssz.cz/en/pension-insurance/old-age-pension.htm

2.5.1.2. Świadczenia na wypadek choroby

Ubezpieczenie chorobowe jest płacone w sytuacjach, kiedy osoba dorosła jest czasowo niezdolna do pracy z powodu choroby, ciąży, obowiązków macierzyńskich, lub gdy musi się opiekować członkiem rodziny. W tych sytuacjach taka osoba otrzymuje zasiłek chorobowy. Do płacenia ubezpieczenia chorobowego obowiązani są zarówno zatrudnieni obywatele Republiki Czeskiej, jak i obcokrajowcy. Obcokrajowcy opłacają ubezpieczenie bez względu na to czy pracują okresowo, czy stale.

Wyjątki:

- obcokrajowcy nie przebywający stale i zatrudnieni u pracodawców objętych immunitetem lub przywilejami dyplomatycznymi;
- obcokrajowcy posiadający polisy ubezpieczeniowe na wypadek choroby wykupione w innym kraju;
- pracownicy zatrudnieni u pracodawców, którzy nie są zarejestrowani w Republice Czeskiej – nie dotyczy to tych przypadków, kiedy zatrudnienie jest u pracodawcy w kraju, który posiada międzynarodowe porozumienie z Republiką Czeską o zabezpieczeniu socjalnym pracowników;
- pracownicy zatrudnieni okazjonalnie tzn., nie dłużej niż 7 nieprzerwanych dni kalendarzowych lub których dochód nie przekracza 400 koron w miesiącu.

Osoby pracujące na własny rachunek opłacają składki na ubezpieczenie chorobowe dobrowolnie i wynosi ono 4,4 % podstawy wymiaru składek.

Wysokość składki pracowników jest skalkulowana jako % stawka naliczonej podstawy, która w przypadku pracownika wynosi 8% podstawy wymiaru składek (z czego 6,5% to ubezpieczenie emerytalne, 0,4% składka na ubezpieczenie od bezrobocia i 1,1% to składka na ubezpieczenie chorobowe).

Więcej informacji:

www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/

www.czech.cz/cz/prace/mzda-pojisteni-a-dane/nemocenske-pojisteni/

Zasiłki chorobowe

W systemie ubezpieczenia chorobowego pracowników przewidziano cztery typy zasiłków:

- zasiłek chorobowy,

- dodatek za opiekę nad członkiem rodziny,
- zasiłek wyrównawczy dla kobiet w okresie ciąży i macierzyństwa,
- pomoc pieniężna w okresie macierzyństwa.

W systemie ubezpieczenia chorobowego osób samozatrudnionych przewidziano dwa zasiłki:

- zasiłek chorobowy,
- pomoc pieniężna w okresie macierzyństwa.

Więcej informacji:

www.en.domavcr.cz
www.mpsv.cz/en/1610

2.5.1.3. Świadczenia na wypadek macierzyństwa

Urlop i zasiłek macierzyński

Zasiłek macierzyński przysługuje pracownikom przez okres 28 tygodni. W przypadku, gdy kobieta urodziła dwoje lub więcej dzieci, albo jest matką samotnie wychowująca dzieci zasiłek przysługuje przez okres do 37 tygodni. Jeżeli dziecko urodziło się martwe urlop macierzyński trwa do 14 tygodni.

Prawo do zasiłku macierzyńskiego ma zatrudniona kobieta, która przeszła na urlop macierzyński. Pod warunkiem, że podlegała ubezpieczeniu, przez co najmniej 270 dni w ostatnich dwóch latach przed dniem porodu, a ciąża zakończyła się porodem. Okres wypłaty odpowiada okresowi urlopu macierzyńskiego.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego obliczana jest jako 69% dziennej podstawy wymiaru wyliczanej z wynagrodzenia pracownicy z 12 miesięcy poprzedzających miesiąc przyznania prawa do zasiłku.

Urlop macierzyński nie może być krótszy niż 14 tygodni i być przerwany przed upływem 6 tygodnia od dnia porodu.

Prawo do urlopu macierzyńskiego przysługuje także pracownicy, która przyjęła dziecko pod opiekę z powodu śmierci matki dziecka lub w wyniku orzeczenia sądu albo innego właściwego organu. W tym przypadku urlop trwa od dnia przyjęcia dziecka do 22 tygodnia nie więcej niż do 8 miesiąca życia dziecka.

Pomoc finansowa w okresie macierzyństwa

Okres, w którym przysługuje pomoc finansowa w okresie macierzyństwa, odpowiada 28 tygodniom urlopu macierzyńskiego (37 w przypadku rodzenia dwojga lub więcej dzieci lub urodzenia dziecka przez samotnie wychowującą matkę).

Dodatek wyrównawczy dla kobiety ciężarnej

Prawo do tego dodatku mają kobiety, które z powodu stanu zdrowia swojego lub dziecka musiały zmienić pracę na mniej płatną. Zasiłek wypłacany jest do momentu przejścia na urlop macierzyński, a po jego zakończeniu trwa do 9 miesiąca po porodzie.

Więcej na stronach:

www.vyplata.cz/vyplatamzdy/penezitapomocvmaterstvi.php

www.mpsv.cz/en/1607

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy powstałej przed 18 rokiem życia

Osoby, które stały się w pełni niesprawne przed ukończeniem 18 roku życia, otrzymują rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa powstałego przed osiągnięciem wieku pozwalającego na podjęcie pracy;

Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy

Osoby ubezpieczone są upoważnione do otrzymania renty z tytułu pełnej niesprawności w następujących przypadkach:

- pełna niesprawność nastąpiła po osiągnięciu wymaganego okresu ubezpieczenia, przed spełnieniem warunków uprawniających do otrzymania emerytury,
- pełna niesprawność powstała wskutek wypadku przy pracy.

Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy

Osoby ubezpieczone są upoważnione do otrzymania renty z tytułu częściowej niesprawności w następujących przypadkach:

- posiadania odpowiedniego okresu ubezpieczenia,
- niesprawność powstała wskutek wypadku przy pracy.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Poszkodowani pracownicy uprawnieni są do:

- odszkodowanie za utracone zarobki,
- odszkodowanie za wypadek lub utratę zdolności,
- rekompensatę za koszty opieki,
- odszkodowanie za szkody materialne.

Jeśli osoba zmarła w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej osobom uprawnionym przysługuje:

- rekompensata za koszty opieki medycznej,
- wyrównanie za koszty pogrzebu,
- dodatek „na koszty życia”,
- zryczałtowany zasiłek,
- odszkodowanie za szkody materialne.

Składniki zasiłków:

- odszkodowanie za utracone zarobki w okresie niezdolności do pracy: różnica między średnim wynagrodzeniem (przed wypadkiem) a wysokością zasiłku chorobowego;

- odszkodowanie za utracone zarobki po zakończeniu okresu niezdolności do pracy lub dodatek do renty z tytułu częściowej lub pełnej niezdolności do pracy: różnica między średnim wynagrodzeniem przed wypadkiem a otrzymywanym po lub wysokością renty;
- odszkodowanie za wypadek: zryczałtowana kwota zależna od stopnia powstałej szkody;
- rekompensata za koszty opieki medycznej – nie są pokrywane w pełni z ubezpieczenia zdrowotnego;
- odszkodowanie za szkody materialne (dotyczące poszkodowanego) powstałe w wyniku wypadku przy pracy nie są limitowane.

Składniki zasiłku w przypadku śmierci ubezpieczonego:

- rekompensata za koszty opieki medycznej: koszty są nielimitowane, ale muszą być udowodnione,
- wyrównanie za koszty pogrzebu: wypłacane dla osoby, która je poniosła i są objęte limitem;
- dodatek „na koszty życia”: przysługuje osobom, które były na utrzymaniu zmarłego, opierają się na średnim wynagrodzeniu zmarłego;
- zryczałtowany zasiłek – wynosi 50.000 CK, dla dziecka uprawnionego do renty (rodzinnej) sieroczej – 80.000 CK;
- odszkodowanie za szkody materialne – nie są limitowane.

Szczegóły na stronie:

http://ec.europa.eu/employment_social/missoc/2004/022004/cs_en.pdf

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708?POSTUP_ID=616&PRVEK_ID=438

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

W Czechach zasiłki rodzinne przysługują głównie rodzinom posiadającym dzieci.

a) zasiłki uzależnione od dochodów:

- dodatek (zasiłek) rodzinny – zależy od wieku dziecka
- dodatek (zasiłek) socjalny
- dodatek mieszkaniowy
- dodatek transportowy – dodatek dla dzieci na dojazdy

b) inne zasiłki

- dodatek rodzicielski – (w przypadku niskiego wynagrodzenia rodziców lub trudności w podjęciu pracy z powodu opieki nad dzieckiem) dodatek jest wypłacany do 4 roku dziecka, lub jeżeli dziecko jest długookresowo chore do ukończenia 7 roku życia
- dodatek dla rodziny żołnierza – przeznaczony dla rodzin żołnierzy pełniących służbę w kraju lub za granicą
- zasiłek dla rodzin zastępczych – przeznaczony na pokrycie wydatków na adoptowane dziecko, pokrycie kosztów związanych z adopcją (rodziną zastępczą)

- dodatek porodowy – zależny od ilości dzieci
- dodatek pogrzebowy – dla osoby, która wyprawiła pogrzeb zmarłej osobie, nie jest uzależniony od dochodów

Instytucjami odpowiedzialnymi za zasiłki rodzinne są państwowe urzędy pomocy społecznej.

www.finance.cz/socialni-podpora/informace/prehled-davek/kdo-ma-narok/

www.mpsv.cz/cs/2

www.mpsv.cz/cs/603

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Warunki uzyskania zasiłku dla bezrobotnych w Republice Czeskiej

Zasiłek dla bezrobotnych przysługuje osobom, które pracowały przynajmniej 12 miesięcy w okresie ostatnich trzech lat przed dniem zarejestrowania.

Zasiłek nie przysługuje osobom które m.in.:

- spełniają kryteria uzyskania emerytury,
- pobierają zasiłek chorobowy,
- zostały powołane do odbycia zasadniczej służby wojskowej,
- są aresztowane,
- odmówiły bez uzasadnionej przyczyny podjęcia zatrudnienia.

Okres pobierania zasiłku wynosi:

- dla osób poniżej 50 lat – 6 miesięcy;
- dla osób pomiędzy 50 a 55 rokiem życia – 9 miesięcy;
- dla osób powyżej 55 lat – 12 miesięcy.

Osoby po 50 roku życia muszą posiadać co najmniej 25 letni staż pracy, aby otrzymywać zasiłek w wyższej wysokości.

Wysokość zasiłku jest wyliczona na podstawie średniego miesięcznego wynagrodzenia netto otrzymywanego w ostatnim okresie przed zakończeniem zatrudnienia i wynosi:

- przez pierwsze trzy miesiące – 50%,
- przez następne trzy miesiące – 40%,
- dla poszukujących pracy uczestniczących w programach przekwalifikowania – 60%.

Instytucjami właściwymi do wypłacania zasiłków z tytułu bezrobocia są urzędy pracy, w których należy się zarejestrować jako osoba bezrobotna.

<http://portal.mpsv.cz/sz/local> - wykaz czeskich urzędów pracy:

<http://www.mesec.cz/texty/podpora-v-nezamestnanosti/>

http://www.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/_s.155/708?POSTUP_ID=82&PRVEK_ID=627

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Republiki Czeskiej

Osoba bezrobotna z prawem do zasiłku zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ma prawo poszukiwać pracę w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę. Formularz E303 potwierdzający prawo do tego transferu, wydawany jest na wniosek bezrobotnego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego.

Osoba bezrobotna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy posiadająca prawo do zasiłku dla bezrobotnych może wyjechać do Republiki Czeskiej w celu poszukiwania pracy i tam pobierać zasiłek dla bezrobotnych przez okres do 3 miesięcy. Zasiłek w wysokości ustalonej w kraju, w którym nabyła prawo do zasiłku, przeliczany jest na walutę kraju poszukiwania pracy i wypłacany w tamtejszym urzędzie pracy lub innej instytucji właściwej. Przesłanie zasiłku dla bezrobotnych do kraju poszukiwania pracy jest możliwe po wydaniu **formularza E303**.

Aby otrzymać świadczenia w kraju poszukiwania pracy przed wyjazdem należy spełnić podstawowe warunki:

- 1) osoba zainteresowana musi być uprawniona do świadczeń z tytułu bezrobocia,
- 2) osoba zainteresowana nie może być studentem,
- 3) osoba bezrobotna musi być zarejestrowana w urzędzie pracy przez min. 4 tygodnie.

W celu poszukiwania zatrudnienia w innym niż Polska kraju członkowskim UE osoba bezrobotna powinna:

- 1) zgłosić zamiar wyjazdu w swoim powiatowym urzędzie pracy oraz pobrać zaświadczenie niezbędne do wystawienia **formularza E303**,
- 2) złożyć wypełniony wniosek o wydanie **formularza E303** wraz z zaświadczeniem z PUP z odpowiednim wyprzedzeniem w wojewódzkim urzędzie pracy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania,
- 3) po wydaniu **formularza E303** należy zgłosić się w instytucji właściwej (urząd pracy) w Czechach w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od deklarowanej w formularzu E303 daty wyjazdu. Niedotrzymanie tego terminu spowoduje utratę prawa do zasiłku.

Okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia

Okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia potwierdzane są na **formularzu E301**. Możliwość sumowania okresów pracy odnosi się do pracowników ubiegających się o zasiłek w danym kraju członkowskim. W przypadku, gdy ostatni okres zatrudnienia obywatela UE/EOG nie jest wystarczająco długi w celu nabycia świadczeń z tytułu bezrobocia, istnieje możliwość zsumowania okresów zatrudnienia lub ubezpieczenia z dwóch lub więcej państw członkowskich. Sumowaniu podlegają wyłącznie okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia nabyte w ramach istnienia stosunku pracy. Ustawodawstwem stosowanym dla ustalenia prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia jest wyłącznie ustawodawstwo państwa ostatniego zatrudnienia.

Osoba zainteresowana wydaniem formularza **E301** powinna złożyć wniosek o wydanie formularza we właściwej instytucji, do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające okresy zatrudnienia i okresy uznane przez prawo za równorzędne z okresem zatrudnienia, do których należą np. okres urlopu wychowawczego udzielonego na podstawie odrębnych przepisów, okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy.

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://ec.europa.eu>

<http://www.czech.cz/en/work-study/employment/wages-insurance-and-taxes/health-and-pension-insurance/>

http://socialsecurity.fgov.be/bib/frames/engels/btsz_01_2001_macha.htm

<http://www.en.domavcr.cz>

<http://www.finance.cz/socialni-podpora/informace/prehled-davek/kdo-ma-narok/>

<http://www.mpsv.cz/cs/2>

<http://www.mpsv.cz/cs/603>

<http://www.cssz.cz>

<http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane>

http://www.mpsv.cz/files/clanky/1857/davky_v_nezamestnanosti.pdf

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

Sytuacja mieszkaniowa związana jest lokalnymi warunkami i zależy od regionu, miejscowości, im większe miasto lub większe szanse na znalezienie pracy, tym wyższe ceny.

Nieruchomości należąć mogą zarówno do osób fizycznych jak i prawnych. Ponadto nieruchomości mogą należeć do :

- lokalnych władz (lokale komunalne), jednakże ich ilość ulega zmniejszeniu. Zazwyczaj koszty czynszu w tych budynkach są na niskim poziomie. Przyznawaniem lokali komunalnych zajmują się władze poszczególnych miast, w związku z czym należy się kontaktować z odpowiednim urzędem, na terenie którego poszukuje się mieszkania,
- spółdzielni mieszkaniowych – to osoba prawna tworzona przez członków spółdzielni zarządzana przez wybieralny zarząd,
- indywidualnych właścicieli (fizycznych lub prawnych) – tu można wyróżnić domki jednorodzinne, mieszkania w blokach itp.

Przykładowe ceny mieszkań spółdzielczych i własnościowych (standardowe o pow. 68m²)

Najwyższe:

- a) Praga – (2008) 3.296.000 CZK / (2007) 2.735.000 CZK / (2005)1.792.000 CZK
- b) Brno – (2008) 2.224.000 CZK / (2007) 1.914.000 CZK / (2005) 1.203.993 CZK

Najniższe:

- a) Teplice – (2008) 607.000 CZK / (2007) – 322.000 CZK / (2005) brak danych
- b) Chomutów – (2008) 635.000 CZK / (2007) brak danych

W roku 2005 i 2007 w miejscowości Bruntal ceny mieszkań były jednymi z najniższych w Republice Czeskiej i wynosiły (2007) 397.000 CZK i (2005) 356.552 CZK, w 2008 cena przeciętnego mieszkania o pow. 68 m² kosztowała tam już ok. 1.020.000 CZK.

Przykładowe ceny wynajmu mieszkań (o pow. 68m²)

Najwyższe:

- a) Praga – 10404 CZK /153 CZK/m²
- b) Mlada Boleslav – 9180 CZK/ 135 CZK/m²
- c) Brno – 7888 CZK/ 116 CZK/m²
- d) Ostrava – 7548 CZK/ 111 CZK/m²

Najniższe:

- a) Most – 3740 CZK/ 55 CZK/m²
- b) Jeseník – 4624 CZK/ 68 CZK/m²

<http://cenybytu.idnes.cz>

Krótki pobyt

Baza noclegowa w Republice Czeskiej jest bardzo rozbudowana. Planując pobyt w Czechach można zatrzymać się w hotelu, motelu, pensjonacie, kempingu, prywatnym mieszkaniu czy schronisku młodzieżowym. Jeżeli pobyt planowany jest w tzw. sezonie, nocleg warto zarezerwować, z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem.

W zależności od wymagań i posiadanych środków finansowych można skorzystać z ofert hoteli, które są podzielone na kategorie od 1* do 5*. W hotelach 1* w cenę wlicza się śniadanie, im wyższa kategoria tym lepszy standard i wyższa cena.

Tańszym rozwiązaniem są pensjonaty, które mają charakter bardziej rodzinny, ich ceny kształtują się od ok. 15 euro. Interesującym rozwiązaniem, szczególnie dla młodych osób są domy studenckie i schroniska młodzieżowe, które oferują podstawowe usługi (nocleg, sanitariat). Ich atutem jest niska cena (od 25 zł – 1 osoba/doba) i dobra lokalizacja, często w centrach miast.

<http://www.czechtourism.com>

3.2. Prawo jazdy

W Republice Czeskiej uznawane jest polskie oraz międzynarodowe prawo jazdy.

Podstawowe informacje z zakresu prawa drogowego:

- a) ograniczenie prędkości w terenie zabudowanym – 50 km/h, niezabudowanym 90 km/h, na autostradach 130 km/g;
- b) autostrady są płatne, dowodem uiszczenia opłaty jest naklejona na przednią szybę winieta;
- c) obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych w trakcie jazdy.

3.3. System edukacji

System edukacji w Republice Czeskiej dzieli się następująco:

- a) placówki przedszkolne
- b) szkoły podstawowe

- c) szkoły ponadpodstawowe:
 - gimnazja
 - szkoły zawodowe
 - centra szkoleń zawodowych
- d) pomaturalne studium zawodowe
- e) wyższe szkoły zawodowe
- f) poziom akademicki:
 - uniwersytecki
 - nie uniwersytecki

Ponadto dostępne są inne możliwości doksztalcania np.: kursy językowe, edukacja dorosłych, szkolenia przekwalifikowujące itd.

Do przedszkoli w Republice Czeskiej uczęszcza prawie 90% dzieci w wieku 3–6 lat. Obowiązkiem szkolnym są objęte wszystkie dzieci w wieku 6–15 lat. System kształcenia obejmuje 5-letnią szkołę podstawową, 4-letnią niższą szkołę średnią (gimnazja) oraz 4-letnią wyższą szkołę średnią (technika, szkoły zawodowe, szkoły integracyjne). W Republice Czeskiej działają bezpłatne szkoły państwowe oraz szkoły prywatne i społeczne.

Rok szkolny we wszystkich typach szkół, oprócz wyższych rozpoczyna się 1 września, a kończy się 31 sierpnia. Rok nauki podzielony jest na dwa semestry od 1 września do 31 stycznia oraz od 1 lutego do 30 czerwca. Okresy wolne od nauki to: ferie jesienne, ferie świąteczne, ferie międzysemestralne, ferie wiosenne, ferie wielkanocne i letnie wakacje.

Ferie jesienne to dwa dni dodane do święta państwowego w dniu 28 października. Ferie świąteczne trwają od 23 grudnia do 2 stycznia. Przerwa międzysemestralna trwa jeden dzień po zakończeniu pierwszego semestru. Ferie wiosenne trwają tydzień, w zależności od regionu mogą przypadać na okres od pierwszego tygodnia lutego do ostatniego tygodnia marca. Ferie wielkanocne trwają od czwartku do świątecznego poniedziałku. Główne wakacje letnie rozpoczynają się w ostatnim dniu nauki drugiego semestru i trwają aż do początku roku szkolnego.

Szczegóły na stronie: www.eurydice.org

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

Świadectwa i zaświadczenia wydane przez szkoły państw, z którymi Republika Czeska podpisała międzynarodowe porozumienia o wzajemnym uznawaniu dyplomów i kwalifikacji nie podlegają nostryfikacji. W takim przypadku wydawane są tylko potwierdzenia o równoważności dokumentów. Czechy mają zawarte porozumienia m.in. z Polską, Węgrami, Słowacją, Bułgarią itd.

Szczegółową pomocą w zakresie informacji dot. uznawania dyplomów i kwalifikacji służy Centrum Studiów nad Szkolnictwem Wyższym (*Centrum pro studium vysokieho skolstvi*).

Misją Centrum jest przede wszystkim kultywowanie badań i działań edukacyjnych w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Główna działalność Centrum koncentruje się na analitycznych i porównawczych badaniach w dziedzinie szkolnictwa wyższego, a także badaniach polityki, prawa szkolnictwa wyższego, oceny jakości zarządzania uniwersytetami i planowania strategicznego.

Ponadto prowadzi analizy relacji między uniwersytetami a państwem, różnic w systemie szkolnictwa wyższego, i programach studiów.

W strukturze Centrum znajduje się **Narodowe centrum kształcenia na odległość, Centrum uznawalności wykształcenia i Agencja ds. programów edukacyjnych Unii Europejskiej.**

Adres Centrum Studiów nad Szkolnictwem Wyższym:

Centrum pro studium vysokeho skolstvi,

CSVS – Stredisko pro ekvivalenci dokladu a vzdeleni (Centrum uznawalności wykształcenia)

ul. U Luzickeho seminare 13,

11700 Praha 1, Mala Strana

Tel. 257011335, 257530500

e-mail: skuhrova@csvs.cz

www.csvs.cz/

3.5. Kursy języka narodowego

Poniżej znajdują się niektóre szkoły językowe i uczelnie prowadzące kursy języka czeskiego dla obcokrajowców:

Jazyková škola hlavního města Prahy

Školská 15 , 116 72 Praha 1

Tel.: 222 230 016, Fax: 222 232 236

E-mail: sekretariat@sjs.cz

<http://www.sjs.cz/courses/list/tag/cizinci>

Univerzita Karlova v Praze - Uniwersytet Karola w Pradze

Institute for Language and Preparatory Studies

Vratislavova 10

128 00 Praha 2

Fax: + 420 224 990 440

Telephone: + 420 224 990 420

E-mail: ujop@ujop.cuni.cz

<http://ujop.cuni.cz/page/cz/dalsi/jazyzko01.html>

Masarykova univerzita v Brně - Uniwersytet Masaryka w Brnie

Zerotinovo namesti 9, 601 77 Brno

tel.: +420 542 128 376

www.muni.cz

Ostrava University, Faculty of Arts – Uniwersytet w Ostrawie

Reální 5, Ostrava 702 00

Tel.: +420 596 160 459

www.osu.cz/

Silesian University in Opava – Uniwersytet Śląski w Opawie

Na Rybníčku 1, 746 01 Opava,

Tel./Fax: +420 553 684 111 / +420 553 684 619

www.slu.cz

Vzdělávací centrum v Krnově – (nauka czeskiego dla cudzoziemców)
Za Drahou 3, 794 01 Krnov
Tel./fax: +420 554 614 352
www.vck.slu.cz/vyuka-cestiny-pro-cizince

Prague Language Centre (prywatna szkoła językowa)
Štěpánská 24
110 00 Praha 1
Tel. 222 232 932
e.mail: plc@plc.cz

Przykładowe ceny za kurs:

- 4 godz. w tygodniu, popołudniami i wieczorami, czas trwania 5 miesięcy – cena ok. 4700 CZK,
- 6 lub 16 godz. (2 lub 4 dni) w tygodniu, godziny poranne, czas trwania 5 m-cy, cena ok. 8.800 CZK.
- Trzytygodniowy intensywny kurs od poniedziałku do piątku, cena ok. 9 000 CZK.

Wykaz szkół oferujących kursy językowe dla obcokrajowców:
www.msmt.cz/files/HTM/VyukacestinivCR.htm

3.6. System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

W roku 1993 w Republice Czeskiej został wprowadzony system powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, dzięki temu są pokrywane koszty opieki zdrowotnej dla ubezpieczających się. Według obowiązującego prawa, ubezpieczenie zdrowotne jest obowiązkowe i każdy jest ubezpieczony indywidualnie. Płatnikami składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne są sami ubezpieczeni, pracodawcy i państwo.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Ubezpieczony jest upoważniony do składki, jeżeli:

- jest osobą samodzielnie uzyskującą dochody (np. przedsiębiorcą, rzemieślnikiem),
- ma na obszarze Republiki Czeskiej prawo stałego pobytu, nie należy do żadnej z ww. grup, a płatnikiem składki zdrowotnej za niego nie jest państwo.
- jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

Pracodawca jest płatnikiem składki na ubezpieczenie zdrowotne za zatrudnionych pracowników. Państwo natomiast jest płatnikiem składki (za pośrednictwem budżetu) głównie za:

- dzieci bez środków na utrzymanie,
- emerytów,
- kobiety na urlopie macierzyńskim,
- bezrobotnych poszukujących pracy,

- osoby korzystające z opieki społecznej,
- osoby odbywające zasadniczą służbę wojskową albo służbę zastępczą w siłach zbrojnych,
- osoby w aresztach albo po wyroku skazującym na karę pozbawienia wolności,
- osoby opiekujące się jednym dzieckiem do lat 7 albo dwojgiem dzieci do lat 15.

Wysokość składki, karnych odsetek za jej nieterminowe uiszczenie oraz sposób ich płatności określa specjalna ustawa. Składkę za pracownika w wysokości 13,5% jego płacy pokrywa w jednej trzeciej sam zatrudniony, a w dwóch trzecich – pracodawca. Wysokość składki dla osób samodzielnie uzyskujących dochody określana jest na podstawie ich dochodów, wykazywanych w zeznaniu podatkowym.

Ubezpieczony ma prawo:

- wyboru kasy chorych (może ją zmieniać raz na 12 miesięcy, w pierwszym dniu kalendarzowym kwartału, noworodki w dniu urodzenia stają się ubezpieczonymi w tej kasie, w której jest ubezpieczona matka;
- wyboru lekarza i zakładu opieki zdrowotnej spośród tych, które mają umowę z właściwą kasą chorych; prawo to może ubezpieczony wykorzystać raz na trzy miesiące;
- opieki zdrowotnej i otrzymywania środków leczniczych bez bezpośrednich opłat, jeżeli były udzielone z zachowaniem warunków określonych prawem;
- udziału w sprawowaniu kontroli nad udzielonym świadczeniem oraz domagania się w tym zakresie współdziałania z kasą chorych, państwową administracją ochrony zdrowia albo właściwą izbą lekarską.

Ubezpieczony jest zobowiązany m.in. do:

- przedstawienia okoliczności, które mają wpływ na przebieg jego ubezpieczenia,
- płacenia należnej kasie chorych składki zdrowotnej, jeżeli na nim spoczywa ten obowiązek,
- przestrzegania zasad umożliwiających uniknięcie choroby.

Z kasy ubezpieczenia zdrowotnego pokrywa się koszty opieki zdrowotnej udzielonej ubezpieczonemu, mającej na celu podtrzymanie lub polepszenie stanu jego zdrowia, tj.:

- opieki lekarskiej ambulatoryjnej i stacjonarnej, świadczeń pogotowia ratunkowego i służby ratowniczej,
- profilaktyki i opieki dyspanseryjnej,
- środków leczniczych, medycznych środków technicznych i produktów stomatologicznych,
- opieki sanatoryjnej oraz opieki w dziecięcych zakładach leczniczych i rehabilitacyjnych,
- opieki w ramach medycyny pracy,
- transportu chorego i zwrotu kosztów,
- orzecznictwa,
- oględzin zmarłego i sekcji zwłok włącznie z transportem.

Z ubezpieczenia zdrowotnego pokrywa się koszty opieki zdrowotnej udzielonej na obszarze Republiki Czeskiej i również tę ich część, którą ubezpieczony uiścił na konieczne i nie cierpiące

zwłoki leczenia w czasie pobytu za granicą – do wysokości określonej dla pokrycia takiego leczenia na obszarze Republiki Czeskiej.

Wysokość stawek na poszczególne świadczenia wynika ze Spisu Świadczeń Zdrowotnych z przypisanymi im wartościami punktowymi, które określa Ministerstwo Zdrowia. Świadczenia zdrowotne pokrywane z ubezpieczenia zdrowotnego wycenione są zawsze stawką punktową – zależną od poziomu ich skomplikowania oraz zużycia materiałów medycznych.

Za opiekę zdrowotną udzieloną przez zakład, który nie ma kontraktu z właściwą kasą chorych, kasa płaci tylko w zakresie opieki koniecznej i nie cierpiącej zwłoki. Finansowanie opieki zdrowotnej w Republice Czeskiej odbywa się przede wszystkim za pośrednictwem kas chorych.

Powszechna Kasa Chorych (Vseobecná zdravotní pojišťovna) została założona na mocy specjalnej ustawy, organem założycielskim pozostałych kas jest natomiast Ministerstwo Zdrowia. Obecnie w tej największej, powszechnej kasie, ubezpieczonych jest ok. 70% obywateli Republiki Czeskiej.

Oprócz Powszechnej Kasy Chorych działa na rynku czeskim osiem branżowych kas chorych, z których sześć działa na terenie całego państwa, pozostałe mają charakter regionalny.

Poza opieką standardową czy poszerzoną, która jest świadczona wszystkim ubezpieczonym, niektórym grupom ubezpieczonych w Kasie Chorych MSW przy współpracy z ich pracodawcami są udzielane dodatkowe świadczenia. Dla przedstawicieli służb policji, straży pożarnej, służby więziennej czy kolei czeskich – są to rozmaite programy profilaktyczne, dopłaty do pobytów rekonwalescencyjnych, szczepienia przeciw WZW czy kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych itp.

www.vzp.cz/cms/internet/cz/ - Powszechna Kasa Chorych

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=4&artnr=1828

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;
- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur - www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=5&artnr=703

EKUZ uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Po przyjeździe do Republiki Czeskiej należy zwrócić się do jednej z wybranych kas chorych. Na podstawie EKUZ pacjent otrzyma zaświadczenie o zarejestrowaniu (Potvrzeni o registraci). Na zaświadczeniu znajduje się wykaz lekarzy pracujących w najbliższej okolicy i mających kontrakt z kasą chorych. W nagłych przypadkach pacjent otrzyma niezbędną pomoc na podstawie EKUZ. Recepty i opłata za leki realizowane będą identycznie jak dla obywateli czeskich.

Osoba planująca dłuższy pobyt na terenie Republiki Czeskiej, na przykład jako wysłany pracownik albo student, ma możliwość wyboru jednego z zakładów ubezpieczeń zdrowotnych. Po zwróceniu się do wybranego zakładu z wnioskiem o rejestrację otrzymuje się czeskie „Zaświadczenie o Rejestracji“.

3.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.mzcr.cz

www.zpmvcr.cz/

www.sluzbazdrowia.com.pl/html/more3046c.php

www.cmu.cz/pl?Itemid=361

Data przygotowania informacji:

Sierpień 2008 r./ Luty 2009- aktualizacja linków internetowych.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Sebastian Krajewski z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu